

Музичне виховання в дитячому садочку та вдома

Консультация для батьків

Нікого не потрібно переконувати у важливості музичного розвитку дошкільника. Саме музика знаходить дорогу до душі дитини, спонукає її до самовираження, знайомить з навколошнім світом. Музика збагачує почуття та уявлення дитини, сприяє виробленню вміння відчувати ритм та мелодійність твору, формуванню здатності адекватно реагувати на них своїм голосом та рухами, розвитку інтересу до різних музичних інструментів та бажанню на них грати. Музична діяльність (співи, музичні рухи, слухання тощо) - це не лише засіб забезпечення виконання естетичних та освітніх завдань з музичного виховання, а й важливий засіб укріplення психічного та фізичного здоров'я, розвитку та мовленнєвих здібностей дитини. Музика допомагає дошкільникові глибше сприймати навколошнє життя, виховує любов до своїх рідних, друзів, Батьківщини, збагачує і емоційно забарвлює її мову, сприяє розвитку її музичних здібностей.

У процесі музичного виховання діти ознайомлюються з різноманітними музичними творами, набувають певних знань, умінь та навичок зі слухання музики, співів, музично-ритмічних рухів. У дітей виховується любов до музики, формуються музичні здібності, оцінне ставлення до музичних творів. Тож, діти, які йдуть до школи вже вміють слухати музику, визначати емоції і почуття, що їх вона передає; мають елементарні уявлення про інструментальні та вокальні твори, їх виконання; впізнають окремі твори з класичної і народної спадщини (вітчизняної та світової); проявляють інтерес до різних видів музики, можуть назвати прізвища окремих композиторів; розрізнюють та обґрунтують своєрідність музичних жанрів (пісні, танець, маршу), можуть їх порівняти. Діти навчаються втілювати у співах, рухах, музичуванні характер музики. Вони вже вміють співвіднести власне виконання з виконанням інших дітей, творчо сприймають музичний образ, можуть дати творові цілісну характеристику, розрізнюють властивості звуку, засоби виразності (темп, висоту, динаміку); рухатися у такт музики, використовують виразні рухи, міміку, жести, пози, які відповідають мелодії. Діти старшої групи володіють навичками гри на дитячих музичних інструментах, уміють обирати музичний інструмент для певного ігрового сюжету; виражають рухами емоційний стан, зміст танцу, володіють

елементарною танцювальною технікою. Також мають досвід музичної імітації, вміють музично-пісенно-пластиично оформити гру; роблять спроби творити музику, дістають задоволення від самовираження в діях під музику.

А формування основних музичних здібностей можна спостерігати вже в ранньому дитинстві і систематичні музичні заняття забезпечують значний рівень музичного розвитку дошкільнят. Музично обдаровані діти швидко випереджують менш обдарованих у розвитку тих чи інших музичних здібностей, проте у багаторічній практиці помічено, що в успішному оволодінні музикою наполегливість відіграє не меншу роль, ніж здібності.

Незалежно від природних даних, на музичних заняттях розвивається музичність у всіх дітей, які відвідують садочок. Кожній дитині приділяється належна увага, враховуються її індивідуальні особливості характеру, можливості та бажання. Для того, щоб заохотити до музичної діяльності, добираються різні завдання, прийоми, ролі у святах та розвагах. В музичний репертуар включаються класична музика різних епох та стилів, фольклор, сучасна музика. На музичних заняттях створюються умови, за яких кожна дитина охоче долучатиметься до всіх видів музичної діяльності, братиме в них активну участь, намагатиметься імпровізувати, виявляти творчість.

Музичні заняття у дошкільному закладі завжди були і залишаються найулюбленишими для малюків. На них дошкільники танцюють, співають, граються, вчаться слухати і розуміти музику, грають на дитячих музичних інструментах, відчувають себе маленькими артистами. За невеликий проміжок часу (15-30 хвилин, відповідно до віку дітей) діти змінюють декілька видів музичної діяльності: слухання музики, співи, музично-ритмічні рухи, гра на музичних інструментах, танцювальна та пісенна творчість.

Прилучайте малюка до музики, використовуючи її загально-розвивальні можливості. Це може зробити і людина без музичної освіти.

Найперша порада батькам: співайте! Якщо ви соромитеся свого співу, робіть це, коли ви наодинці з малюком (діти - поблажливі й вдячні слухачі). Співайте немовляті із самого його народження. Що співати? Краще - дитячі пісеньки, традиційний репертуар яких дуже багатий. Якщо ви не пам'ятаєте жодної пісні, знайдіть касету або компакт-диск і слухайте їх доти, поки не запам'ятаєте слова. Як співати? Виберіть пісню, яка вам найбільше до вподоби, і співайте її дитині на сон прийдешній з словами і без слів.

Не забувайте, що слова - лише доповнення до музики.

Купіть правильно настроєний ксилофон. Чому саме ксилофон? Тому що це єдиний інструмент, водночас і мелодійний, і ударний, який не розладнується з часом. Грайте на ньому музичну фразу за фразою, але не співайте. Потім зіграйте першу фразу й проспівайте її, називаючи відповідні ноти, наприклад "до", "ре", "мі", "до" або в іншій послідовності. Якщо відчуваєте, що фальшуєте, то не треба співати, краще говоріть. Грайте не окремі звуки, які, по суті, еквівалентні окремим літерам, а короткі музичні фрази, що є своєрідними музичними словами. Можна програти малюкові гаму, послідовно вдаряючи по клавішах в нижньому ряді; акорд - послідовність через одну клавішу нижнього ряду; хроматичну гамму, озвучуючи по черзі всі клавіші нижнього та верхнього рядів та інші варіанти послідовностей. Головне, щоб це був не окремий звук, а їх певне сполучення, послідовність.

Записи. Давайте дітям можливість слухати музику. Добре було б придбати для цього аудіопристрій. Записуйте різну музику, привчаючи вуха малюків до різних жанрів класичної музики різних періодів, джазу, популярних естрадних пісень, народної музики, звучання простих і складних, симфонічних, народних і сучасних електронних музичних інструментів.

Використовуйте різні види сприймання музики на слух.

Розрізняють три види музичного сприймання: пасивне, коли дитина чує звук радіо, але зайнята іншим; частково активне - малюк слухає і водночас думає про щось своє: музика в цьому разі є для нього джерелом емоційного стану, натхнення; і, нарешті, активне, коли дитина намагається виконувати ту чи іншу пісеньку, співає уривки з неї, помічає, коли співають неправильно. Зрозуміло, саме останній вид сприймання музики слід розвивати, оскільки ніякий інструмент не замінить дитині переживання безпосередньої участі в творенні музичних звуків за допомогою власного голосу, власних відчуттів. Дитина починає співати. Не хвилюйтесь, якщо цей момент буде дещо відсточений. Малюк має багато разів почути ту саму пісеньку (якщо можливо, у вокальному та інструментальному варіантах), перш ніж сам її заспіває. Важливо, щоб у його пам'яті відклалося правильне звучання, інакше він не відчує відмінності між правильним варіантом та своїм власним невпевненим, з багатьма помилками виконанням.

Не примушуйте дитину співати. І водночас підтримайте її, коли вона сама почне співати, заохочуйте її. Імпровізація. Звичку до імпровізації доцільно

виробляти змалечку. Не обмежуйтеся виконанням пісень, придумуйте музичні фрази, музичні інтонації самі. Не треба бути композитором, щоб скласти якийсь простий мотив. Спробуйте проспівати те, що ви мали сказати дитині. Вона буде у захваті; крім того, ви подасте чудовий приклад. Похваліть дитину, яка відповість вам так само. Самі складайте й римуйте слова, добирайте до них різноманітні виразні музичні інтонації. Через якийсь час дитина вибере те, що їй захочеться повторити за вами.

Голосові вправи. Зобразіть звук сирени, тобто на одному диханні спустіться до нижньої межі вашого діапазону, потім підніміться до верхньої. Запропонуйте дитині керувати вами: коли вона піdnімає руку, ви підвищуюте висоту звука, а коли опускає - знижуєте. Гра дуже подобається малятам. Потім поміняйтесь ролями: малюк зображає сирену, а ви керуєте ним. Імітуйте сирену пожежників, заводський гудок, сирену поліцейської машини тощо. Зрештою, звук сирени можна придумати самостійно.

Домашній театр. Читайте й розігруйте казки за ролями. Хай дитина озвучує різних персонажів і голосом передає їхній характер: комарик говорить тонюсінським голоском, Баба Яга - грубим і низьким, лисичка промовляє ласково, розтягуючи голосні тощо. Не розбуди ляльку. Покладіть ляльку в ліжечко, скажіть малюку, що вона втомилася й заснула, а вам треба прибрати іграшки, але дуже тихо, щоб не розбудити ляльку. Попросіть дитину все робити й розмовляти тихо, але не пошепки.

Голоси різного тембру. Поговоріть з дитиною на цю тему. Коли звучить по радіо пісня, запитайте, що вона думає про голос співака, чи подобається, чи схожий цей голос на ваш, у чому відмінність тощо. Порівнюйте голоси різних співаків. Хай дитина знає про різні тембри голосу й відчуває їх. Коментуйте відповіді малюка і відзначайте правильні. **Важливо, щоб дитина знала: їй щось вдається і ви це помічаєте.**